

Vaimustust, nõutust, üllatust — kõike seda võis lugeda publiku silmist Modest Mussorgski ooperi «Boriss Godunov» esietenduse lõppedes. Eesti NSV Riikliku Ooperi- ja Balletiteatri «Estonia» laval on ooper, mis kutsub esile üsna mitmesuguseid arvamusi. Peapõhjus näib olevat selles, et pole tegemist ooperi harjumuspärase redaktsiooniga: kes võrdleb mujal nähtuga, kes 1952. aasta «Estonia» lavastusega. Ma ei hakka siin rääkima ooperi saamisloost ja redaktsioonide traditsioonidest. Asjasthuvitatuile on kõigest ajakirjanduses juba piisavalt juttu olnud. Nendele, kellel puudub ooperist eelinformatsioon, annab ülevaate sisukas kavaleht.

Kogu maailmas on ooper «Boriss Godunov» hästi tuntud N. Rimski-Korsakovi redaktsioonis. Tänu N. Rimski-Korsakovile algas üldse selle ooperi lavaelu ja kavalehelt võime lugeda tema enda sõnu: «Kui kunagi jõutakse selleni, et originaal tundub minu töötlustest parem ja hinnalisem, siis loobutakse minu variandist ja hakatakse lavastama «Borissi» originaalpartituuri järgi.»

Tähendab, see aeg ongi käte jõudnud.

RAT «Estonia» lavastus on teadaolevatel andmetel M. Mussorgski esimese originaalvariandi esmakordne lavastus üldse.

Teatri repertuaaris on viimastel aastatel olnud õige mitu teost, mis on olnud ühtlasi esmalavastusteks Nõukogude Liidus («Attila», «Elupõletaja tähelelend», «Rugemendi tütar»). RAT «Estonia» repertuaar on huvitav ja mitmekülgne. Teatri tegijate otsivat vaimu on korraldaval esile tõstetud, tuletagem meelde kas või mullusuviseid esinemisi Moskvast. Menekad olid ka ooperitrupi tänavused etendused Helsingis. Meil on, mille ja kelle üle uhke olla. Aga

igal ajal öeldakse olevat kaks külge. Liiga harva ja juhuslikult vahetame oma soliste teiste Nõukogude Liidu teatritega. Ent ükski ooperilaulja ei ole end ainult koduseinte vahel kuulsaks laulnud...

Modest Mussorgski «Boriss Godunovi» algvariant on dramaturgiliselt tööpoolest kompaktsem ja RAT «Estonia» väikesel laval õigustab end igati. Lavastaja Arne Mikk on eesmärgiks seadnud nimiosalise liini väljatoomise. On ju meil sellised suurepäraseid Borissi osa täitjad nagu Tiit Kuusik, Mati Palm, Teo Maiste. Siiani on nimiosas esinenud Teo Maiste ja Mati Palm, mõlemad isikupäraselt erineva, aga samas veenva tõlgendusega. Põnevusega ootame Tiit Kuusiku väljatulekut. Suurepärase teatrielamuse valmistab meie ooperipub-

likule Moskva Suure Teatri solist NSV Liidu rahvakunstnik Jevgeni Nesterenko, kes kahel etendusel laulis Borissi. On ju J. Nesterenko M. Mussorgski vokaalloomingu erakordne tõlgitseja ja nendeks etendusteks oppis ta ära originaalvariandi.

Nähtud etenduste põhjal jäi meelde ridamisi häid osatäitmisi: võrratu Grigori Ivo Kuuselt, nüansirikas ja karakterne Suiski Tiit Trallalt, igati väljapeetud Pimen Mati Palmilt ja Uno Kreenilt, mahlakas Varlam Teo Maistelt, nooruslik ja torredasti õnnestunud Fjodor Marika Eensalult ja Leelo Spirikalt, ehtne kõrtsiperenaine Leili Tammeliit, sümpaatne Stšelkakov Hans Miilbergilt.

Õnnestunud lavakujundus,

«Boriss Godunov» algredaktsioonis

mille autoriteks on külaliskunstnikud Valeri Levental ja Marina Sokolova Moskvast, aitab vältida pause üksikute piltide vahel. Erineva kõrgusega podiumid õigustavad end massistseenides.

Kogu õhtu muusikaline teostus on dirigent Eri Klasi õul. Küllap oli algvariandi väljatoomine temalegi huvitav, aga kindlasti mitte kerge ülesanne. Ebastabiilsust esineb veel orkestri ja koori partiides (koormeistrid Anne Dorbek ja Uno Järvela). Kindlasti on dirigendil häid mõtteid, kuidas muusikaline külg veelgi terviklikumaks muuta, sest M. Mussorgski muusika annab selleks ammendamatu võimalusi. On ju tegemist vene klassikalise ooperi ühe kõrgeima tipuga.

RAILI SULE